

გზნი ავსანს

გაზეთის ფასი:		განცხადება ფასი:	
წლი რად	15 მან.	პირველ გვერდზე	25 კ.
ნახევარი წლით	8 მან.	უახრესგულ გვერდზე	15 კ.
თვიურათ	1 მან.	ქალაქ გარეშე	10 კ.
ცალკე წლიური ფასი	1 მან.	გარეშე	10 კ.
ფლიში ხალის მოწოდება	გაზეთის ფასი	გაზეთის ფასი	გაზეთის ფასი
ფასი შუაღლით	ნაწილობრივ	ნაწილობრივ	ნაწილობრივ
გადახდა	წინასწარ	წინასწარ	წინასწარ
ნ. მ. საბი თვის შვიდი	და	და	და
დანარჩენი	საბაზოზონის	საბაზოზონის	საბაზოზონის
	2 საათის შემდეგ	2 საათის შემდეგ	2 საათის შემდეგ

მამული შეიღწეო!

დღევანდელი მოქმედი განსაკუთრებულ სარჯებს ითხოვს. შემოიღწეოთ თქვენი წვლილი ერთგულ-დემოკრატიული პარტიისათვის, შემოწირულება მიიღება „ჩვენი ქვეყნის“ რედაქციის კანტორაში.

სატახტო ქალაქის ცირკი მ. ვეიძეების.

პოსპიტლის ქუჩა საკუთარ სახლში.
სამშაბათს, 25 აპრილს და ოთხშაბათს 26 აპრილს უკანასკნელად საუცხოო საგატროლო წარმოდგენა. რუსეთისა და საზღვარ გარეთის საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით. ცნობილი აქტრიკონის

მგონივრე ხალხისა რომელსაც 4 ემპაქი ეწოდება. დასასრულ დამწერ საზოგადოების სურვილისამებრ გაიმართება სახუმარო საუბარი.

კაფიანტანი

ანონსი: ამ მოკლე ხანში მოეწყობა განსაკუთრებული ბენეფისი ცნობილ ფრანგ ჯარისკაცების ქონებაში. მხადდება ბევრი ახალი სანახაობა.

ელაბრე „რადიუმ“ თეატრი

ორშაბათიდან, 24 აპრილიდან. თავისუფლების ზეიმი ბაქოში 12 მარტს ნამდვილი. დამას ფრთხილი მხატვარი. დრამა 5 ნაწ. საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით. დილაშუა და არწივის თეატრი სახუმარო.

ელაბრე „მევირ“ თეატრი

ორშაბათიდან, 24 აპრილიდან თავისუფლების ზეიმი ბაქოში 12 მარტს ნამდვილი. „გუგუზარი, კრინტი არ დასძინა“ „ცხოვრების მდინარე“ მხატვრული დრამა 4 ნაწილიდან ბანი ბაქოში. ქმნ ოლოვისა და პანოვის მონაწილეობით „უკანა თათბირი“

საკანდიტროთა მეპატრონეთ საყურადღებო

ქუთაისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ იპირიდან სისხლის სამართლის წინაშე პასუხისმგებლის შიშის ქვეშ აკრძალულია ყოველივე ტუბიტელულობის გამოცხობა, გარდა პრიანციებისა და ტუბილი სუბრების.

2-1

ხუთშაბათს, 27 აპრილს ელექტრო-თეატრი

„რადიუმში“ და „ამპირში“

გაიმართება სენსები

ქუთ. ბეჭდვითი-საქმის მუშათა პროფესიონალურ კავშირის სასწრაფო კავშირის ბიურო მოწოდებს ახსნაზე მუშებს და ყველა თანამგზობ მოქალაქეთ შეიძინონ ბილეთები, რითაც ხელს შეუწყობს კავშირის ნივთიერად უზრუნველყოფას.

ახსნაზეგებო ნუ დაიშურებთ თქვენს წვლილს მუშათა კავშირის გასაძლიერებლათ. იყიდეთ ბილეთები დანიშნულ დღისთვის.

ბიუროს პრეზიდიუმი.

გაიხი უკრავდა არა გართლ გადიდავალ პარტიული.

ყველასათვის ცხადია, რომ ქართველი ერი მეტად აჭრებულა დასრულებულია. შეიძლება ასეთ ცხრა რჯულობას დიდ უარყოფითი მხარეებიც ჰქონდა XX საუკუნემდე, მაგრამ ესაა, რომ დღეს უარეს წერტილამდე მიღწეა მრწველობისა და ქარხნების განვითარებამ, როდესაც ყველა ერის ბატონად ტენეია შეიქნა, სარწმუნოებრივ სიჭრელს ათარ შეუძლია დისონანსის შეტანა ერის აღორძინების საქმეში.

ხელში. მათში ბევრი ნიჭიერი და საიბე-დო ძალები მოიპოება, რომელიც ამოძრავება უარესად საქორაო, თორემ ბოლოს გვიანდა აღარ იქნეს „თითზე კენიანი“. არა ვიცი რა ქართველი ისრაელთ, მუსულმანთა, გრიგორიანთა და კათოლიკეთა რაოდენობის შესახებ. ისრაელნი გზავლებში არიან, გრიგორიანი — სომხებში, კათოლიკეები, თუ სომხებში, თუ ფრანგებში, მუსულმანები თათრებში. ეს კითხვა დიდ ყურადღების ღირსია. დედა სიკოხლეს სწორავს, როცა მას შვილის არამიყვან. ასეთვე შეიძლება საქართველოს ყველა ეტნი. ზოგნი მათგანი მეტად დაბალ კულტურულ დონეზე სდგანან. მათში კულტურა უნდა აყვადოს, განვითარდეს. ესაა დროა ყველაფერი ერთგულად ნიადაგზე დაყენება. ორი დიდი მენიერება, რომელიც ერთს ერის პირობისაგან სხდრავს, გადაჭრით ამბობს, რომ მართლმადიდებლობა, კათოლიკეობა, გრიგორიანობა, ისრაელთა ბიტი, მამკლანობი ერთი შტოდან მომდინარეობენ და ერთი კულტურის აზიარებენ. ეს მეტყინებანი გახლავთ ანთროპოლოგია და ენოლოგია. და ბო-

ღ ღ ე ს:

წაიღებთ:

ან-სხა—მეტი ყურადღება არა მართლმადიდებელ ქართველთ. Dis.—ჩვენი ტრადიცია. Iaidi.—სოფლისკენ. ქართული პრესა. ნ. დუნხოვა—საქართველოს ეკლესიის კითხვა. მხედარი—ტიპოკანი. საყურადღებო თათბირი. სხვადასხვა პირთა აზრი პეტროგრაფის ამბების შესახებ.

ცნობები:

რევოლუციის ამბები, უცხოეთი. მსოფლიო ომი. სამედიცინოების დეპუტი. მოწვევითი ამბები, დროებითი ინსტრუქცია. ახალი ამბავი.

ლოს მითი პირადი გულის თქმაც იმსვე გვეუბნება რომ ესენი არიან სისხლი-სისხლ-თვან და ძალი-ძალითავე ქართველი ერისა. მიხედვით მათ, გვიცნობთ, გვიგოთ მათი საქორებანი და ავანობაითა საერთო საქმისათვის საქართველოს აღორძინება-აყვებობისათვის. ეს არის მოვალეობა და უფლება ჩვენი ერის წარმომადგენლებისა. ამას მოითხოვს სამართლიანობა. მაშნულად დავაყვებთ. დედამ ჩიკარას გულში ჯერ კიდევ არა საყვებთ დაკარგული შვილი. დრო და საქორება ამას გვიკარნახებს.

ინ-ხანი.

ჩვენი სტალინი.

რევოლუციის ქართველი ხალხი საყურადღებო სიტუაციაშია შეხვდა. ჩვენი იმდენად შერყენილი აღმოჩნდა ერთგულთა გზაობა, ერთგული შეგნება, რომ ქართველმა კაცმა საერთო თავისუფლების პირველ რიგადაც თავის წამებულ ქვეყნისთვის სამარცხვინო ხუნდებისგან განთავისუფლება არ მოითხოვა. ყოველ მოძრაობაში პირველობას იჩენდით, ყოველ სამსხერპლოზე ჩვენი ვეწირვოდით, მაგრამ მაგარიც ის იყო, რომ ქართველის გონება—მოვალეობა ყოველთვის სამშობლოს გარეშე იკარგებოდა, უცხო იღვლებს მიჰქონდა. დღევანდელ რევოლუციის მთელი საქართველო აღსდგა და რუსეთთან ერთად მოძრაობს. მის შვილებს დღესაც განცვივებულა მოპყავს უცხონი... საქართველო თავისუფლებისთვის იბრძვის, საქართველო საერთაშორისო იდელებს ებრძურება...

მაგრამ თუ თქვენ ამავე დროს თვალს გადავლებთ ჩვენი ხალხის შინაურ ცხოვრებას, შენიშნავთ ერთ დიდ ნაკლს, რომელსაც წითელ ზოლით დაუსურავს ქართული ცხოვრება. ეს არის ერთგული კითხვა. ვერაფერი იტყვის, რომ ქართველი კაცს რა მიმართულებას არ უნდა იყოს იგი, თავის სამშობლო, თავისი ენა და უყვარდეს და საქართველოსთვის კეთილდღეობა არ სურდეს. მაგრამ მართლ სიყვარულ-სურვილი არ ემარა. ქართველ ხალხს ერთგულ კითხვაში გამბედაობა აკლია. ამასთან იგი თითქო დარწმუნებულია, რომ რაბან რუსეთში თავისუფლება დამპყრდება, მაშინ ქართველი ხალხიც ამ თავისუფლების სწორადღეობიან მოსარგებლედ იქნება. მას ავიწყდება, რომ თავისუფლად ქვეყნებში, სადაც ეს ერთგული კითხვა არ არის უკრავდ დადასტურებული, მეორე ერთა ყოველ იგივე მონობა (ინგლისში ირლანდია, საფრანგეთში მაროკო და ალკირ-ტუნისი). ეს ქვეყნებიდან ყველა ქართველისთვის გაგებელი უნდა ყოფილიყო და მას შესაფერის შემოქმედებითი მუშაობა უნდა გამოეყვია. სამუშაოდ ასე არ მოხდა. რევოლუციით აღტყებულმა ჩვენი ხალხმა ერთგულ კითხვაში თავისი სიტყვა ვერ სთქვა. მაგრამ

ჩვენი ტრადიცია ის არის, რომ ხალხს გზა-კვალი ისევ ჩვენ თვითონ ავებნივთ. საქართველოში მრავალი უბასუბისმგებლო პირები, რომელნიც ხალხს ავგნებენ, რომ ავტონომია ბატონობის გულისხმობს, რომ ერთგულ პარტიებს რუსეთთან განყოფილება სურათ. ყველაფერი ეს ხდება რასაკვირველია უღირის ნაძირალოთაგან და არა რომელიმე პარტიის წარმომადგენლობაგან, მაგრამ საქმე ფუჭდება, ხალხი ირყვება და დამნაშავენი იქნება, ვე სულერთია, ქალაქში ჩამოვა სოფლებში, მას სრულიად მოუშა-დებელი პირი შეხვდება და არწმუნებს, რომ იგი მეტად საშიშ ადგილას ჩამოხლდა, აქ მას ბატონობის მომხრეთაგან საფრთხე მოელოს. ამაზე მეტი უფედურება შეიძლება? ხალხი შიშს ეძლევა, ხალხი ჭლდება! იგი ჰგომოს, ბრძოლას უწყხადებს საქართველოს თავისუფლებას. ამ დამლუპველ მოვლენას არ უნდა მივუტყვი ჩვენი უდიდესი ყურადღება და მას ყოველ შესაძლო ძალით არ უნდა ვებრძოლოთ? თუ ქართველი ხალხს გავედურება არ გვირდა, თუ ქართველი ხალხის მეტერი არ ვართ, სასტიკად უნდა ვებრძოლოთ. ყოველმა პარტიამ ერთხელ და სამუდამოდ უნდა აღკრძალოს უბასუბისმგებლო პირებს თავის სახელით ხალხში აგიტაციის გაწევა... ყოველმა პარტიამ უნდა შეკრდეს დასაჯის ისეთი პირები, რომლებიც ამ პარტიის სახელით ბოროტად სარგებლობენ.

Dis.

Iado

სოფლისკაენ!

თავისუფალი თავის შინაურ ცხოვრების აღმართა მოწყობისათვის რუსის გლეხი პროტაპოპოვის მართვა-გამგეობის დროსაც არ იყო. მართალია ფარულით, მაგრამ ტყავა, რასაკვირველია, მამნიაც სტერებდა. მსოფლიო ომმა ეს როდი აცხარა. მის წინ ბევრი თავსამტრევე კითხვა წამოაყენა, რომელთა დადებითი აუხსნელია არც თუ ისე კარგ რამეს უქცდის მომავალში. სამი წლის ომმა უკან დასწია მისი მატერიალური ძალა; სამი წლის მსოფლიო ცეცხლმა გააჩანაგა მისი ყველა; სამი წლის ნგრევა განადგურების ქარიზხალმა ხელიდან გამოგლეჯა ის, რაც მისთვის ყველაზე უფრო ძვირფასი, ამ დასარგული ახსნაზღაურებელი იყო—მუშა ხელი. იგი საშინელ შემოპარობაში ჩაივარდა.

დღეს გაბიჭრება ერთი სმ:უ გაიხარა, რადგან არც მინ არის სიწყინდა და მშვიდობიანობა. შიმშილი და აქედან გამომდინარე სხვადასხვაგვარი ავადმყოფობა და ათასი სხვა გაჭირება,—ის, ის შიშის მომგვრელი სუნქსი, რომელიც მისიხანე სახით წარსდგა დღეს გლეხის წინაშე. მაგრამ ამასთან ერთად უნდა ესთქვათ, რომ რუსეთს, მის პროგრესულ კოლექტივს არა სძინავს. იგი უკანასკნელ ძალას

იკრებს და კარხელ მომდგარ უბედურებას უმკლავდება; რუსეთის ინტელიგენცია თავგანწირვით მუშაობს დღეს ამ ერთგულ უბედურების თვიდან ასაკდენით. უფროს ამხანაგობს მოსწვეულ ახალგაზრდობაც არ რჩება და ლამობს თვისი ახალგაზრდობის ძალა უპატრონოთ მიტოვებულ გლეხის ოჯახს მოახმაროს.

ამის წინად გზით „რუსეთის ვოლია“ ში ფრიად საყურადღებო ცნობა ამოვიკითხეთ. მრავალ რიცხოვანი საშუალო სასწავლებლის მოწვევითა შემადგენლობა მიღდა სახელმწიფო დეპუტატი და მოითხოვა შესწავიკეთ მეცადინობა. დღეს ჩვენი წინასა და სწავლისთვის არ გვკალიან. მოგვეცით საშუალო იარაღები და გაგვესტუმრეთ სოფლებში, რომ გაეჭრებულ გლეხს მიგებმაროთ, ახალგაზრდობის ხელი გაუწოდოთა“.

რა ხდება ჩვენში? როგორ მდგომარეობაში უპატრონო მიტოვებული ქართველი გლეხის ოჯახი? და უნდა ესთქვათ, რომ თუ არა უარესი, ნაკლები უბედურება არც მას დაატყდა თავს. სიკვდილის წინაშე შავის მანტიით და ელვარე ცვლილი მის კარშიამბის გარეშე კარგა ხანია დადარბია.

თუ არ შეგვიძლია ჩვენი რამე გავაწყობთ, სხვის მავალითს მიანც მიკსდიოთ. მით უმეტეს, რომ იმ სხვებს დღეს ჩვენითვის არა სტყვია; მათ თავიანთი ტყვიანობა აწუხებს. ჩვენი ხელი ჩვენი თითონ უნდა გამოკვედოთ. ქართველ გლეხს მუშა ხელი არა ჰყავს; ქართული ოჯახი უპატრონო არის დაჩრენილი ჩვენი ვალია მისი დახსნა, ამ გაუჭრებისაგან გამოყვანა.

ზემოთ ამოწერილობა ცნობამ დღეს სწავლისათვის თავისუფალი მოსწავლე-ახალგაზრდობა უნდა ჩაიჭრეს. გასართობი, განბნეტი და ბაღები დღეს უნდა მივატოვოთ. დღეს მუშაობის, საქმის დროა.

მველი, თექვსმეტი წლის ქართველი შემოსულ მეტრის ურდოებს უმკლავდება. მართალია დღევანდელი ახალგაზრდა ქართველი ასეთ რამეს ვერ ჩაიღვანს, მაგრამ ქართველ გლეხს რომ მიწის დამუშავებაში, კირანახლის მოწევაში დაეხმაროს, მის ძალა კი შესწყვს.

ახსნაზეგებო! სოფლებით დავებმაროთ, ვინაიდან მის მძლე ძარღვებში ჩვენი მომავალი დამარხულია. მამ. სოფლისკენ!

ქართული პრესა.

გაზეთი, „საქართველო“ ყველა პეტროგრაფში მომხდდა ამბებს უბრუნებდა. მისი აზრით საქორაო სისხლის ღვრისა, სამოქალაქო ომის თვადან ასაკლებობად დაუყოვნებლივ საბოლოოდ შეთანხმებული მოქმედება. მილოტკეპის მოსვენება დეკარს გასტამბოლისა და სრუტების დარღობით, როდისმე ვერ მიიწეო პოლიონეთის და ფინეთის განთავისუფლება. დროებითი მოავრების მანიფესტო ერთა განთავისუფლების შესახებ გულწრფელობას მოკლედ უბოლო აღმოჩნდა ისე, როგორც უკან-ტრბუტეო და უანექსიო ზავის შესახებ.

მუშაობა და ჯარის კაცთა დებულებების საბჭოს ჩვენი ისეთ გულწრფელობას ვერ დავწყამებთ. მის შესახებ გაზეთი დასკვნის: „თავისი ორჭიფიფი ეთიპტეკითი ლიბ. კრფურმს დრთებითა მთავრობამ იჭვი და უხდალთამ შეიკცხა რევოლუციურ დემოკრატობას. ახლა საქორაო ომს მთავრობამ და ტუჭიკეპის დამარცხების, რომ ისინი იმპერიალისტურ პოლიტიკას უარყოფენ არა მარტო სიტუაციით, არამედ საქმით. წინასმდედ შეთანხმებას სამოქალაქო ომს შეწყვეტევა და სხვაგვარა განუყოფილებს საშამ აკაიონქვას, რომლის სახედაც დღეს ყველაფერა ვარა პირზე: კნა დებინი.“

იმვე გაზეთში ლ. ვაფორიძე ცხება

ჩვენის ქვეყანა

ორმართივედამ და მდებარეობის და სამართლებრივი სწრაფობა.

„დღევანდელი მდგომარეობა, რომელიც შორეს რუსეთის სარეფორმაციო ძალებს და ერთი შეხედვით უპირატესობას, შექმნილია, რომ თანდათან რუსეთის დემოკრატიამ ან თავი უნდა აიღოს მართლმადიდებლის სპეციფიკური და დიქტატორა. გა- მაგრამ, ან და თავის სამხმარებრო შერეული კადავრის დროებითა მოაგრობაში და მათ შექმნის ერთი მთლიანი და მტკი- ნე მართლებობა.“

„სახალხო ფურცელი მოითხოვს გადაუ- დებლად დამუშავებული კრების მოწვევის უკიდურეს შემთხვევაში რევოლუციის გამარჯვება არ იქნება უზრუნველყოფი- ლი. სრული უკმარისობა, რომ ეხლა დასწავნიებული და მყუდრო მუშაობა არის საქართველოში, ურთოდისოდ რუსეთის შიში მუდამ თვალწინ აგვიტუტება. ისეთ რევოლუციისთვის დასამარტებელ ფაქტებს, რომლის მოწვევითაც ჩვენ ვართ, ბოლო უნდა მოვიდეს, რასაც მხოლოდ დამფუძნებელი კრება შეასრულებს. ამის წინააღმდეგი კი ვერცერთი, რომელიც დამფუძნებელი კრების მოწვევის საქო- როდ არ სათვლის ამის გამარჯვებით დაბლოკვებამდი. ვაგუთს არა სწამს მი- ლიუკოვ ვერცერთი გულწრფელობა და დასმენის.“

შედეგად, ასეთი ძალები დაინტერესე- ბული არიან არა თუ გადასდონ შორეულ მომავლისთვის და მდებარეობა კრება, არა- მედ სრულიად არ მოიწოდონ და საგრძობად რევოლუცია კეთილსინის და მხიხეს ჩამო- რთვან და გადასდონ შინგარე-ტყუიკის. ასეთ რეჟიმის დამკარგატა ვერ დასა- ხმდება, მისთვის საჭიროა რევოლუციის უფრო უფლება, უფლებად რადიკალური და მკარგატისთვის და სახმად დაუფრებლად მოწვევად დამუშავებულ კრებას.

არც იმერეთისა სწამს დროებითი მთა- ვრობის გულწრფელობა და კატეგორიუ- ლად აცხადებს რომ ასეთი ნაბიჯები გუთუნოვ- მილიუკოვისთვისაც ყველაზე მოსალოდნე- ლია ამიტომ.

შეზღოვად შიშის, როგა გერმანია ინგლის სფეროგუთის იმპერიალისტების წინააღმდეგ ამ ქვეყნების დემოკრატია დაინაშნებს.

პარტიული სტილიანი პარტიული პათოლოგიები, უკმაფლო დრო- დინად დეპრესიული

VI.—ტატიკონი და ზოგიერთი ცნობილი მოღვაწეები გე-13—18 საუკუნეებში.

უკვე დადებულია, რომ ლათინური ტიპიანი მხოლოდ მე-13 საუკუნეში გაფრთხილდა ქართველებს შორის, სახელ- დობარ 1234—1240 წლებში: მანამ თუ უკვად ქართველებს რამის ტახტთან შე- კრებულად აყვანეს და წმინდა ქართულ ტაძარს მისაძვდნენ.

საკითხი იმალება: იმ დროიდან, რო- დესაც ლათინურმა ტიპიანმა ფეხი მო- იკიდა ქართველ კათოლიკეებში, მშობ- ლიური ტიპიანი მთლად მოიხსრა, თუ მასაც კიდევ უკვად მიმდევრები—ამა- ზედ ისტორია გვიჩვენებს: არ მოსპობი- ლა. ჯერ ერთი, ქართულ-კათოლიკურ ტიპიანის მიმდევრები შეგროვდია ჩა- ვიკისათ მთელი ქართველი მშობლივად- ბლობა, ვინაიდან ფაქტურათ იგი თ- თქმის არა დროს ჩამოშორებია კათოლი- კე ეკლესიას. მაგრამ ამა თავი დავა- ბობთ, უკმაფლოდ მრავალი წარმომადე- ნელი ვაყვას ქართული კათოლიკურ ტიპი- კოსსა.

ჯერ ვაკვირთ ვგივთვალისწინებთ სხვა- დასხვა საუკუნეთა ქართველ მოღვაწეებს, რომელნიც ქართულ ტიპიკონზე იყვნენ მიწერილები; ამის შემდგომ კი დაწერი- ლებით ვაჩვენებთ: მონასტრებს, სამ- რეკლოებსა და ეპარქიებს მე-13 საუკუნე- ში: კათალიკოსნი ნიკოლოზ 2 და ან- დრე; დამიტრი 2 მეფე.

ნიკოლოზ 2 (1240—1280) კათალი- კოსი. ჩვენ უკვე ვახებთ, რომ 1240 წ. მოლაპარაკება იყო გამართული რუსუ- ლანთან, შვედეთის მოსახლენთან; 1245 წელს, პაპი ინოჩენცი 4 უკვლავ პატრი- არქებს უგზავნის წერილს ამავე საგანზე (გ. 18); ეტყობა მაშინ საქართველოს განუახლებია ერთობა რომის ტახტთან, რადგანაც კრინის მონასტრის 1259 წლის სიგელში (გ. 5) ნიკოლოზ კათალიკოსი ხუთ პატრიარქს იხსენიებს, და თავის თაოს მეექვსე პატრიარქად სთვლის; არა- კათოლიკე ქრისტიანები მარტო ოთხ პატრიარქს სცნობდნენ: კონსტანტინე პოლისს, ალექსანდრიას, ანტიოქიას და იერუსალიმისა რომის პატრიარქი კი

დაკარგეს სათი ამის დაბოლოების და საუფლებათა შეზღუდვისა და აღდგენის. რუსეთის რევოლუციის ამ შირვად დიდი მნიშვნელობა ეძლევა. სწორედ მისი ზეგ- ვლენით გერმანიის სოფელ-დემოკრატებს ხმა მისცეს სამხედრო დაეჭვების წინაა- ლმვე რეინსტატუ.

დეკრეტი

საქართველოს კათალიკოსის მოსაყდრის მღვდელმთავარ ლეონიდეს. 24 აპრილს იმერეთის სამღვდლოების აღმასრულებელმა კომიტეტმა მცირე მსჯე- ლობა იქონია საქართველოს ეკლესიის კომისარად გამოგზავნილ ბენედიკტის დეკლარაციის შესახებ და შემდეგ შინა- ირის დებეში გაუგზავნა საქართველოს კათალიკოსის მოსაყდრეს ყოვლად სამღ- ვდლო ლეონიდეს „აღმასრულებელი კომიტეტი იმერეთის სამღვდლოებისა შეტად შეუზღუდული და აღმშობილებული იმ დეკლარაციით, რომელიც თქვენ ბენე- დიკტის მიერ მოამოადგინათ და რომელიც თქვენ წამოღეთ. დეკლარაცია იგი ანტიკა- ნონიურ საფუძველს და უტერიტორიო ავ- ტოკეფალიის პრინციპს ჰქმნის და აყარებს აშკარა ძალიანობას ქართულ ეკლესიის მიმართ. იმერეთის სამღვდლოების აღმას- რულებელ კომიტეტის 24 აპრილის კრე- ბამ დაადგინა გეთხოვით თქვენ, რომ მიიღოთ ჩქარი ზომები თქვენს მიერ გა- დამდებულ ნაბიჯის გამოსწორების და წინააღმდეგ შემთხვევაში იმერეთის სამღ- ვდლოების აღმასრულებელი კომიტეტი უფლებას იტყობს დეკლარაციის შესახებ ყველა ინსტრუქციებში პარტიულად განაცხა- დოს, რათა თავიდან აიშოროს მძიმე პასუხის ვებელობა ხალხის სამსჯავროს და ისტორიის წინაშე.“

თავმჯდომარე არქიმანდრიტ ნესტორი P s. ამ დებეში პირი იბეჭდება ქუთაისის ვახუშტის და აგრეთვე ვგზავნებთ თბილისში გ.ხ. „საქართველო“ ს, კვთბ რუდენიკი ს, „გეროზია“ ს და „სახალხო ფურცელი“

რუმინეთის ასპარეზის ვარა.

გაშანჯეა, 23 აპრილი. რუმინეთის ასპარეზიდან ჩამოსვლით პარა დადას- ტურა, რომ რუმინეთის ასპარეზზე მომ- ქმედი ჯარი ახალ-ახალ წესება დაწყობილი და კავითა არის შეიარაღებული და მო- წყობილი.

ლამი და მოიკეთებდნენ კურთხევას“ (გ. 18, 572) ეს მინარევიც დიმიტრის კათოლიკოსობას ამტკიცებს, პაპი მას შეიღობდა“ სთვლის და მოიკეთებდნენ კურთხევასც უგზავნის; ამანათი მარტო კათოლიკე მეფეებს მინარეზის ხოლმე პაპი. აგვიუხარებთ... რათა ვაღმზურ- ვალებით და მართლმკეთებლობით დაი- მარბოთ ქრისტიანული სარწმუნოება და იღვწოთა გვესიასა გასაყრდასა და და- ექვლდ მოსახლეს, რომ დამიტრი უკვე კა- თოლიკე ყოფილა და პაპი სთხოვს: ეცა- ლ საქართველოს ეკლესიაც შემოგვიერთ- თოთ (გ. 19, 572) 4 დიმიტრის კათო- ლიკობას უფრო აშკარათ ამტკიცებს იმა- ვე პაპის მოწვევობა 1291 წლის თ- ბილით 3) პაპი სთხოვს და დაგვხვას დი- მიტრის, რომ მონაწილეობა მიიღოს ჯვაროსნობაში (გ. 21, 574); ლათინუ- რი სიტყვა „რეკვირით“ მაშინ იხსარება, რომ რუმინეთის აგვასა და დაგვას უფ- ლებს და იმ უფლებების ძადათ რასვე „მო- იტყვებს“; „exiles“, რუსულთა „ТРЕБИ- БАТЪ“. დიმიტრი მეფე, პაპის ქმშვერ- ლობი, კათოლიკე რომ არ ყოფილა, მაშინ წერილით ავარ იქნებოდა რუმ- ინიტის“ მაშევე ვაგრძელებ, რომ ხე- ნებელი მეფე კათოლიკე იყო. დიმიტრი კარგა ცნობილია ჩვენს ისტორიაში; პირველი დაკრებლობას მისდევდა რომისათვის 1280 წელს ნიკოლოზ პატრიარქმა სამღვდლოების ყრილო- ბა მოახდინა და დაურიდებლად უსაყვ- დლად მეფეს. ბოლოს დიმიტრი მე- ფემა შეეცადა და თავის სისულში გან- ბანა პირველი უწოსობა; თი რას მოგ- ვიხსრობს ამაზე ქართლის ცხოვრება 4)

4) თამარშვილს ლათინური სიტყვა „პროსე კვენდა... განგრძობდა“ დამოუკიდებლობა (გ. 19), და ასე ვამოყვას ახრთ: „განგრძობენ ეკლესიის ერთობა“, რომ 1289 წელს აშკა- რათ ვაგრძობდა არ ყოფილა ეს წერილიდანც სხანს, პაპი რომ წერს იმავე კათოლიკოს ან- რაშას (გ. 20), რომელიც წერილი ზემოთა მო- ვყვანეთ. ამა გარდა ლათინური „სიტყვა პრა- სეკვი“ სისწორით ნიშნავს: მისწავდას, მიუ- ლებს. სამის წარმოების, მოღვაწეობის.

5) დიმიტრი უკვე მიუღილი იყო; ვარა ან შავს პაპად არ მიღწია სიზოროსა და მის ალ-ამსტელის სიძინის გამო

შეშთა და ვარა-კავთა დაეჭვებების საშუა- ლად დაიბრუნებენ დეპუტატების საშუა- სი- ლის კრებაზე ჩერნიშევსის, წერეთლისა და კამენევის მოხსენებთა და სკობელე ვისა, გოლდენისა და ბრამსონის სიტყვე- ბის შემდეგ მისი უზარუნლობით 1242-ის წინააღმდეგ გამოიტანეს შემდეგი რეზო- ლუცია:

ჩვენ ავიგარებთ, რომ რევოლუციის ძალით დანიშნული დროებითი მთავრობა აქამდე საერთოდ ასრულებს ნაკირს მოვ- ალობას. ამიტომ გვწამს, რომ რევოლუ- ციური დემოკრატია შესძლებს, დროებითი მთავრობას გზა თავის სურვილისამებრ წარუშაროს და ხელს აადგინებს მას იმპერიალისტული პოლიტიკაში. შინაური სისხზე ხელის მოწერა რომ უშედეგო აღმოჩნდებოდა, დროებითი მთავრობას უნდა მიემართა ვარეშე სესხისათვის და მლიერ დახლოებობა დასურათვის და ინგლისის ისედაც იმპერიალისტული წრეებს, ან და გამოეცა ქადაღდის და ანთ უფრო მეტ უწესებდა შეეტანა ხალხს მეურ- ნობაში. მეშთა და ვარა-კავთა დებუ- ტატების საშუაო გადასწყვეტა თავისუფ- ლების სესხს მხარი დაუჭიროს და მოუ- წოდოს თავისუფალ რუსეთის მოქალაქეებს სესხის განაღდების ხელი შეუწყოს, რად- ვანაც საქმის კარგათ დაყენება რევოლუ- ციის საქმეზე გაამარჯვოს.

საშუავედ მხარი დაუჭირა ფინანსურ რეფორმას პროგრესულ შემოსავლისა და ქონების კვალობაზე გადასახადის დაწესე- ბაში. შანვე გადასწყვეტა სამხედრო ხედ- მეტ შემოსავლის სახელმწიფოს სასარ- გელოდ მოხმარება და დემოკრატული მანარეზის დაწესება ხალხის სიმდიდრის განარწმუნოდან განაშუქვებდა.

მოღვაწეების ხსოვნის ანგარიში

მოღვაწეები ვმეფემან კათალიკოსს აბრაამს, ეპისკოპოსსა და ყველა მთავრობა... და ბრძანა: ისინივე ჩემი... განრისხებულ არს ყენი (მონკოლების ბრძანებელი)... და აწ მე მოწოდ წინაშე მისა: ვგო- ნებ ბოროტის ყოფასა, თუ არ წარვიდელ ურდოსა (მანასა). და წარვიდელ მთიუ ლევის, სამივართა შინა და დავიცა თვით ჩემი, და ამა ყოველი სამეფო წინა- შე მათს ძეგს: იხილეთ რადენი სული ქრისტიანი სიკვდილსა მიეცემს და ტყვე იქნების და ეკლესიანი შეიგინებინათ და მიზრდებინათ ხაზნი და ჯვარი და იამუშე- კიონათ: და უფეთ წარვიდელ ყენს წინაშე, დასტურებთ უწყი მომკლავს... მე ეს- რეთ ვგონებ: მრავალ მღვდლავარ არს სა- რეთი ჩემი, დაურდგომელ და წარმავალ: ლენი ჩემი სხრზნებრ და არიდლებრ წველენ. რა სარებელ არს ცხოვრება ჩემი, უფეთ ჩემთვის მრავალი სული მოკვდეს, და მე ტვირთ მძიმე ვაგრძელ სოფლისა ამისგან? აწ მნებავს წარვიდელ ყენს წინაშე, და იყოს ნება ლეთისა: უფეთ მოკლავ. ვგანმებ ქვეყანა უფენე- ლად დაჩრქეს“. მართლაც, ქვეყანა ვადარა- ჩა აოხრებდას, მაგრამ დიმიტრი მსხვერპ- ლად შეწერა, რისთვისაც „თავდადებუ- ლად“ დაეჭრა. ეს სამი ბრწყინვალე პი- როვნება. ნიკოლოზ 2, აბრაამი და დი- მიტრი კათალიკოსები იყვნენ ქართულ ტიპიანის მამადგერებთ. რასაკვირველია, ისინი მარტო არ იქნებოდნენ, თანამგრძ- ნობი ბევრი ყოფილებოდა...

მე-14 საუკუნეში.—ქართველების უდი- დეს ნაწილს—თუ თბილისში და თუ სხვა- კანს,—კათოლიკოსმა მიიღო; ამიტომაც პაპი აწესებს (1328 წ.) ლათინურ ეპისკო- პოსის კათედრას თბილისში (გვ. 32).

იმავდ დროს ძალიან ბევრ ქართველ მართლმადიდებელ ღვდელსაც მიუ- ლია კათოლიკური სარწმუნოება; მა- თი რიცხვი იმდენით საკულისსმო ყო- ფილა, რომ პაპი იონანე 22 განსაკუთრე- ბულ წერილსა წერს (წ. 1329) „საყ- ვარელ შეიღობა, თფილისის ქალაქის და ენაბრისის სამღვდლოებს“ (გ. 37). აქ ნახმარა ლათინური სიტყვა „ქალერა“ მისიონერებზე არ ითქმის: მაშინდელი მისიონერები, ღვდელ-მონაზონები იყე- ნენ; პაპს იგიინ რომ ჰყოლიდა ნაწე- ლისმწევი, მაშინ დასწრდა „რებული-

დროებითი მთავრობას მოწოდება. მეტროპოლიტი, 23 აპრილი. იგილილი. ჩვენი ქვეყნისათვის ყველაზე უფრო სა- ლისსიმო კითხვად დღეს მიწის კითხვაა, რომლის გადაწყვეტა საბოლოოდ და სა- მართლიანად მხოლოდ დამფუძნებელ კრებას შეუძლია. ეს კრება მოწვეული იქნება თანასწორისა, პირდაპირისა, ფა- რულისა და საყოველთაო ხმის მიცემით ხალხის მიერ. მაგრამ საკითხის კრებაზე გადასწყვეტათ საქართველო შეი- კრიბოს ცნობები მტკიცებობათვის მიწის საქართველების შესახებ, რათა დამფუძნებელ კრებისათვის შემუშავებულ იქნეს მიწის მოწყობის კანონი. ამ მიზნით დროებითი მთავრობა აარსებს მიწის საკითხის მთავარ კომიტეტს ადგილობრივ საგუბერნიო, მასზარო და სასოფლო მიწის საკითხის კომიტეტების დასაარსებთ. ამ კომიტეტებს ევალება შეკრიბოს ცნობები ადგილობრივ მიწის მფლობელობისა და მტკიცებობათა მიწის საკითხების შესახებ და დაეხმავოს ხმის განაპოლობაში დამფუძნებელ კრებაზე მიწის რეფორმის გატარებამდე. ადგი- ლობრივ კომიტეტების მიერ შეკრებილი ცნობები და მასალები გაეგზავნება მიწის შესახებ მთავარ კომიტეტს, რომლის მუ- შაობაში მონაწილეობას მიიღებენ წარ- მობადგენელი სახელმწიფო სასაბიჟროს დროებითი კომიტეტისა, პოლიტიკურ პარტიათა, კოპერატივების სრულიად რუსეთის კავშირისა, საგუბერნიო სამიწო კომიტეტისა და დროებითი მთავრობის მიერ მოწვეული პირები, მხოლოდ მასა- ლების ადგილობრივად დამუშავებისა და ყოველმხრივი განხილვის შემდეგ შესა- ლიებელი იქნება მიწის შესახებ მწვეუ- რისთვის გადაწყვეტა. დიდი შეცდომაა, თუ ვისმე ჰგონია, თითქო ყოველ სო- ფელს, ნაზრას თუ გუბერნიის შეფიცო- ამ საკითხის თვის სურვილებზე ვაძგრო. ამ საქმეში მთელი რეაგვიმარტულია. ყოველი სოფელი დინტერესებულია თუ როგორ გადაწყდეს ეს კითხვა თუნდაც რომელიმე პატარა სოფელში.

მეტროპოლიტი, 23 აპრილი. იგილილი. ჩვენი ქვეყნისათვის ყველაზე უფრო სა- ლისსიმო კითხვად დღეს მიწის კითხვაა, რომლის გადაწყვეტა საბოლოოდ და სა- მართლიანად მხოლოდ დამფუძნებელ კრებას შეუძლია. ეს კრება მოწვეული იქნება თანასწორისა, პირდაპირისა, ფა- რულისა და საყოველთაო ხმის მიცემით ხალხის მიერ. მაგრამ საკითხის კრებაზე გადასწყვეტათ საქართველო შეი- კრიბოს ცნობები მტკიცებობათვის მიწის საქართველების შესახებ, რათა დამფუძნებელ კრებისათვის შემუშავებულ იქნეს მიწის მოწყობის კანონი. ამ მიზნით დროებითი მთავრობა აარსებს მიწის საკითხის მთავარ კომიტეტს ადგილობრივ საგუბერნიო, მასზარო და სასოფლო მიწის საკითხის კომიტეტების დასაარსებთ. ამ კომიტეტებს ევალება შეკრიბოს ცნობები ადგილობრივ მიწის მფლობელობისა და მტკიცებობათა მიწის საკითხების შესახებ და დაეხმავოს ხმის განაპოლობაში დამფუძნებელ კრებაზე მიწის რეფორმის გატარებამდე. ადგი- ლობრივ კომიტეტების მიერ შეკრებილი ცნობები და მასალები გაეგზავნება მიწის შესახებ მთავარ კომიტეტს, რომლის მუ- შაობაში მონაწილეობას მიიღებენ წარ- მობადგენელი სახელმწიფო სასაბიჟროს დროებითი კომიტეტისა, პოლიტიკურ პარტიათა, კოპერატივების სრულიად რუსეთის კავშირისა, საგუბერნიო სამიწო კომიტეტისა და დროებითი მთავრობის მიერ მოწვეული პირები, მხოლოდ მასა- ლების ადგილობრივად დამუშავებისა და ყოველმხრივი განხილვის შემდეგ შესა- ლიებელი იქნება მიწის შესახებ მწვეუ- რისთვის გადაწყვეტა. დიდი შეცდომაა, თუ ვისმე ჰგონია, თითქო ყოველ სო- ფელს, ნაზრას თუ გუბერნიის შეფიცო- ამ საკითხის თვის სურვილებზე ვაძგრო. ამ საქმეში მთელი რეაგვიმარტულია. ყოველი სოფელი დინტერესებულია თუ როგორ გადაწყდეს ეს კითხვა თუნდაც რომელიმე პატარა სოფელში.

უცხოეთი.

(პ. დ. ს.)

სხვადასხვა მხარეები. შავთა დილის გერმან- სულემბა ნიდერლანდების გვიმ ანუ ბუ- ტენისა ჩამსარეს. ნიდერლანდების მთა- ვრობამ შეიშალა ეკსპორტის ცენტრ- ლიზაციის კანონ-პროექტი. ამით უნდა გააღდონ ჰოლანდიაში იმ საქონლის შემოტანა. რაც ყველაზე უფრო ეჭრებდა დღეს და სახელმწიფოს. კანონ-პროექტის საშუალებით მთავრობა ახალი ორგანი- საციის შექმნას აპირებს, საცო ყველა საქონლის გამოზიდვას (ექსპორტის) აღედ ხარკების გაღება მოუხდება ჰოლან- დიაში სურსათის განაწილებისათვის. რაც შეეხება დაზოგვილ საქონელს, მასალებსა და სხვა ნამდვილ საშუალებას. ცენტრ- ლიზაცია მათი ვაზიდვის ხელის შესაზღვრად ბრძოლას გაუწყვეს სახლავ- ვარეთ ნარდათ მუდგვლებს და ხელს შე- უწყობს პირველ მოთხოვნების საგნების შემოტანას. ცენტრალიზაციის წესით მი- რებული რესურსები უცხო ვალუტის

არბუს“ ე. ი. „მოწვევებს, ბერგენსა“; „რუმინეთი“ იმ სამღვდლოებზე ითქმის, რომელიც მონასტრის არ ეკუთვნის. მაშე წერილში ნაგულისხმება არა-მონასტრე- ლი, ადგილობრივი სამღვდლოებმა. ამ მრავალრიცხოვან სამღვდლოებსა მარ- ტო სარწმუნოება გამოუკვლია, თავისი შიშობილიური ტიპიანი კი შეუხარბუნე- ბია. მაშე მე-XIV საუკუნეში რიღანთაში ქართველ კათოლიკოსა ყოფილა,

ქი XV საუკუნეში.—კათალიკოსი დიტი V, ვითრც მეფე, ყვარავდა 2 ათაბაგი. სამეფოების მთავარი ბენდია ანუ ბენდი- ნი. ესენი მოხსენებული არიან პაპის პოო 2 წერილში: „ცხადთ სხანს, ყვალად მრავალა აჩანს მეფისა და ეჩნა კათალიკე ქრისტიანებისა, რომლებიც რომის ეკლესი- სისა პატრეს სცემენ, აღიარებენ, მსწამსთ და კიდევ ქადაგებენ, რომის პაპს, სა- აქოს ქრისტეს ნაცვალად და პეტრე მოციქულის მოსაყდრეობა; მათ შორის არიან... ეგრეთვე ქართველ კათალი- კოსი, მეფე სარსტრეს (გიორგი), მეფე ქართველების (სამცხის ათაბაგი), მეფე სამეგრელოსი (ბენდია)“ (გ. 52). მარ- ტო მეფენი და კათოლიკოსი კი არ ყოფილან კათალიკები, არამედ ეჩნებ- რაიც გულისხმობს საქართველოს სხვა და სხვა სამეფოებს ზემოთ ხსენებულმა ქართველ კათოლიკე მეფე-მთავრებმა აღ- იღობეს, რომ თავი დანებდებოდნენ მონაწილე კონსტანტინისა და მტრობისათვის კიდევ მლიერი კავშირი შეკრეს ერთმა ნეთში; ელჩებიც დაგზავნეს ევროპაში; უფროდნათ ერთის დავითი განაგდებურ- ბინათ ოსმლებში, რომლებიც ყველის გასრესს უქადდენ: ქართლის მეფეს გი- ორგის ვამაზდებულ ჰყავდა 40.000 მხედარი, ყვარავდა ათაბაგს 20.000 მხედარს და ეგრეთვე სხვებსაც. საქა- რთველოში იგიზათათ მომხდარა ასეთი ერთ სულოყანი ვაგრთიანება საუბედუ- რობთ, ევროპილებმა ცური წაიყარეს და ამით საწყე დაღებეს. (გ. 59).

რაც შეეხება კათალიკოს დავით V ს იგი ძლიერი დამცველი იყო საქართვე- ლის ეკლესიის ინტერესებისა. მის დროს ბერძენები ბერგის კლდთან, რომ მესხეთის ეკლესია თავინათ პატრიარქისთვის და- 7) აქ უნდა ვიგულისხმებთ ქართლის სამეფო რომელიც სასურსათის ვაღდუნას განიცდიდა.

1) იხ. ჩვენი ქვეყ. № 4, 9.

3) კარგულაშვილი, გ. 78)

5) ბროსის გამოც. 1 421—422

6) ბროსის გამოც. 1 421—422

სისტემატორ გადახდის საფრთხეს შეამკობრებს. პოლიციის ინტერესების ფრთხილ ნეგლექსიად დაარსდება სპეციალური კომისია. ვანკში მოაგრობდა მიწის მონაწილეობას; იგი ვანკში 20 მილიონი ფლორინს შეატანს. ცენტრალური სკოლის განწმენა კომისიის მიერ დაარსდა. სპეციალური კომისია სკოლის განწმენას მოითხოვს. ამ მოწინააღმდეგე სააკონერო საზოგადოება, რომელიც სახელმწიფოს კანტონის ქვეშ იქნება. ცენტრალიზაციის წესი რამდენიმე ხნით მაშინ დარჩება მომავალი წლის დამყარების შემდეგ, რათა ხელი შეუშალოს საერთო სასურსათო კრიზისს.

მომავალ მუკავასს მოადვინა. თონა, 23 აპრილი. სამი წინა მედიკალინური კომისიის განწმენა სასურსათო მიზნით მიიღეს მეთაურ მკვლელების სახელი მოწვევა. კრებამ დამამყარებელი ვერ სცნო არსებული საარჩევნო კომისია, მაგრამ ამავე დროს აღიარა, რომ მას ამ კომისიის შექმნის უფლება არა აქვს, ამიტომ ეს საქმე მომავალ მედიკოსს დაეკისრა.

ახალი ვანკსი. ათასი. 22 აპრილი. შესდგა ახალი კომისია ზამთრის მეთაურობით. თვით ზამთრის საფარო საქმეთა მინისტრის პორტფელი შეინარჩუნა.

საგულისხმო თათარია. ზარია, 22 აპრილი. საფრანგეთის მთავრობის მიერ მოწოდებული თათარების შესახებ საზოგადო საქმეთა სამინისტრო და უახლოეს აღმასრულებელი სამხედრო საქმის წარმომადგენელს დაესრულა ჯორჯი, სესლი, გენერალი რომბრონი და ადმირალი ჯორჯი. თათარებს სრული თანხმობა სუფიერდა. დაესრულა იტალიისა და რუსეთის მთავრობის წარმომადგენლები. ობოლსკი პუნჯარის რწმუნებულობის საბუთები წარუდგინა.

ტყავი, 23 აპრილი. ოსაკაში საწყობები აფეთქდა. მოკლული და დაჭრილი 500 ადამიანი. ზარია, 10 მილიონს უდრის.

ექვეშემატებულები; დავითმა თავგამოდებული წინააღმდეგობა გაუწია; იქნებოდა ცხელი იმეზი, რომ გული აუთუქდა და ბეჭდებზე და რომის ეკლესიის დაუკავშირდა, რადგანაც რომის ტახტი სრულიყოფი არ ეწიოდა საქართველოს შინაურ საქმეებს.

კოსტანტინე მე-3 (1469—1505) ქართლის მეფე, კათალიკე ყოფილა 1469 წელს. ამ მეფის უფრო გავლენიანი ადგილსაზე მე-3 პაპთან, და თან შეერთებულა უახლოესი; პაპი უკან ისტუმრებს დღეს, და თან სარკვევითაც უფროს ატანს, რომელიც კეთილმოიპოვა: „ქრისტეს მიერ საყვარელი ჩემმა შვილმა კონსტანტინემ, ქართველთა სახელგანთავსებელს, ვითარცა გათავადი და უფლებად მარწმუნე ქრისტესს; გამოგზავნა თავის ვილი და. ვისთვის წესის მონაზონი საყვარელი ჩემი შვილი ნაფი, რათა მიმდევარ ჩემთვის და სამოქალაქო საყვარლისთვის თავისი პატრიარქისა და ერთგულთა (გ. 67,600) ამ შეფასება თვალყურის სულ დასაფრთხილებს, სიდიდვანაც მოვიღოდა თათრების შემუსვრას; ისინების ძლიერობის იხადებლად თანაც სპეციალური მოწვევა (1465) მეგრად გულს წაღიდა არ აუტრულდა.

მე-16 სექციონი; ლუარსაბი (1535—1558) ქართლის მეფე, ბაგრატ მე-3 იმერეთის მეფე (1510—1548), ყვარელი მე-4 ათაბაგი სამცხისა (1516—1538), ლევან მე-2 კახეთის მეფე (1520—1574).

ქოთხივე პიროვნება იხსენება პაპის ბაგე მე-3 წერილობით (1545 წ.). „მე ვიხი საჩუქარს მოხსენებდა შევიტყუო. რომის ეკლესიის სიყვარულით პატრიარქს და გულ მხურვალედ აღიარებთ მის გუდას ეკლესიის თავს; ვერცერთ ქრისტეს ნაცვლად... ბატონის მოსაყვარელი გვიხსნით თუ ჩვენ და თუ რომის ეკლესიის სხვა ჩვენ წინამძღვარდ მოწყობებს. მსავალადვე თქვენისა, ესევე სწამთ ქრისტეს მიერ საყვარელ შვილთ თქვენ მსხობლებს პატრიარქ ქუთაისის, ლევან კახეთის და ყვარელის ახალციხისა, ქართლელი ქალაქი და სამეფო ბრწყინვალე მეფემა“ (გ. 71). ლუარსაბი

8) კარბაშვილი კათალიკი, 1 გვ. 94.
9) ბროსი, საქართველო, ისტ. თარგ. ლოპატინი, 2 გვ. 138.
10) როგორც ხეობ მოყვანილი მსხობლები სანს, ვერცხვარს ათაბაგობა 1535 წლამდე გასტანა, ამ წელს ბაგრატ მე-3 დააქვეყნა და ამასვე უთავადობად დარჩა 1545 წლამდე, უთავადობისას ეტყობა კიდევ ვერცხვარდ ითვლებოდა ათაბაგობა (ბროსი 2 გვ. 138).

ახალი ამბავი

ქვარაღას კომიტეტი. ყვირილის მამრის აღმასრულებელ კომიტეტის თავმჯდომარე, საყვარელიმ, დემეშით აცნობდა ქუთაისის აღმასრულებელ კომიტეტს, რომ ყვირილის კომიტეტმა მოახდინოს დამოუკიდებლად არჩევნების, თუ დაუკიდროს კომისიის ქუთაისის აღმასრულებელი კომიტეტი აცნობებს ყვირილის კომიტეტს რომ არჩევნების მიხედვით სავსაბოლოო კომიტეტების დამოუკიდებლად შეიქმნას.

სალაში ზარეთას. ქუთაისის ეროვნულ დემოკრატიულ სტუდენტთა კრებამ დადგინა პარტიის მთავარი კომიტეტის შემდეგი შენაარსის დებულება გაგზავნა.

ქვარაღას სპორტსმენების ეროვნულ დემოკრატიულ სტუდენტთა (განუჩრედილი სქესის) კრება აუწყებს რა მთავარი კომიტეტს სტუდენტთა მუქიკორგანიზაციის დაარსებას, გულისხმობს სალამ უძღვინის მას და მოუწოდებს ქართველი ერის ფეხქვეშ თლილი უფლებების მდგომარეობას დაცვა. ჩვენ თქვენთან ვართ.

ქროსუნდ-აქშოვანთა ახალგაზრდობის კონფერენციაზე დასასრულად გუშინ დღის 11 საათამდე ჩამოვიდნენ დელეგატები თბილისიდან, გორიდან, ყვირილიდან, თელავიდან და ფოთიდან. მრავალი სხვა მხარეებიდან ვეღვარობით დემეშეს, რომელიც გვმოიხვედ დაქვას. დელეგატთა რიცხვში იმყოფებიან სტუდენტები და მოსწავლე დელეგატები არჩეული იმ წესით, რა წესითაც ეს გამომცხადებელი ეკონდა. ჯგერჯგობრივ ჩამოსულია წინასწარი კრება საღამოს შვიდ საათზე დანიშნული კონფერენციისთვის საცავდებო მორთული ქართული გიმნაზიის დარბაზში.

თბილისიდან ჩამოვიდნენ მოსწავლეთა მხრივ ნ. კეკელიძე და გ. მერკვილიძე, სტუდენტების მხრივ გიორგი მეგრელი-შვილი და მიხეილ ხერხეულიძე, დ. ზესტაფონი ვიანსა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიული კლუბი.

მსხვერპლთა აქცია დასრულდა ქუთაისის აღმასრულებელი კომიტეტის ახდენს მსხობრებლებს აღწერას. აღწერასან ერთად

ბი დირსული მეფედი არის ცნობილი, მოწვევად არის ჩარიცხული საქართველოს ეკლესიის მიერ იმიტომ, რომ ოსმალეთთან ბრძოლაში დალია სულა 11. ყვარელი თანხმობით მოქმედობდა ქართლის მეფესთან. საუბედუროთა, ქედმაღლობა—გაუტანლობა, რომელიც ასე ვასჯელით ქართლელ კაცს ძვიარბილობაში მაინც იჩინა თავი და გადაამტერა ერთმანეთს მძახლები. ამ დროს საქართველოში აღარც ერთი ევროპელი მისინორი მოპოვებოდა რომ, ჩვენი მთავრები დაეზაზა საერთო მტრის წინააღმდეგ, როგორც ეს მოახერხა დღევანევი ბოლონისმა მე-15 საუკუნეში... რა გაეწყობა, ისტორიამ ბევრი ცეცხლი გაკვეთილები გვაწოვნა, მაგრამ ახერხებდნენ ვერ შეგავანებია ერთობის ძალი... სემიონი 1-ის (1558—1600) კათალიკობა უკვე მოვიხსენიეთ მე-5 თავში, აქ აღიარებდნენ დემეშეს.

მე-17 საუკუნეში:—არქიმანდრიტ ნიკოლოზი ნიკოლოზ-შვილი, თეიმურაზ მეფემ ლევან დადიანს, წმ. ქეთევანი, გიორგი მე-9; ბარბამ ეროსთავი, კათალიკოსი მალაქია, ეპისკოპოსები; ალავერდელი, სანათელი. —სიყოფიერს და თეიმურაზზე უკვე გვქონდა ლაპარაკი მე-5 თავში. რაც შეეხება ნიკოლოზს, უნდა დავხატავთ, რომ უდიდესი ამავე დროს მან ჩვენი სამშობლოს: მისი თაოსნობით გაიხსნა პირველი ქართული სტამბა ქართლში 1629 წელს. პირველი ნაბეჭდი წიგნი „ქართული-ტალღური ლექსიკონი“ მისივე დასამზადებელი შეუდგენია სტუდენტ პოლიონის (გ. 95) პოლიტიკურ სფეროშიც დიდი სამსახური მიუძღვის როგორც თეიმურაზის ელჩმა, შემოიარა მთელი ევროპა: ისპანია, იტალია, საფრანგეთი, გერმანია, პოლონეთი; მოსკოვში სამეფო იყო ელჩთან; დიდი მჭერ მეტყველი და ფილოსოფოსი ყოფილა, შეიღწეხდა თვისსულად მოლაპარაკე; 1635 წ. მიტროპოლიტობაზე ყოფილა წარდგენილი, ხოლო 1645-ს იერუსალიმის პატრიარქობას მიიღებდა, შემოურნებარძმებს დიდი ხელი არ შეეშალათ; 1648 წ. განააზღვრა ერის მონასტრი

11) ლო. თარგ. პრუსი 2 გვ. 10
12) А. Пагарели: Памятникъ г-ра. старина въ свят. зем. 66-70.
13) ს. ამბროზიის ორი ფრესკა მოხსენება ჭეი ბიანის.

მსხობრებლებს ურიგდებოთ შაქრის ბარათები. აღწერის მიზანია სურსათის ჯეროვნად განაწილება მსხობრების შილის და მასთან ქალაქის ეკონომიკური წინსვლის ხელის შეწყობა. აღმასრულებელი კომიტეტი მოუწოდებს მსხობრებლებს, რომ ვადაწყვეტილებას მისცენ ნამდვილი ცნობები.

დაარსების დეკლარაცია. სახალხო განათლების მინისტრის ახანაია ლობარდისე დემეშით აცნობინებს „უთისის აღმასრულებელ კომიტეტს, რომ წესის სკოლის გარე მონაცხადი ეთათვის სემპიისის მიწების მისაღები გამოცემის არ მოხდება.

სოფ. ფედერაციის შესახებ. სოფ. ფედერაციის შესახებ ა. ფაღავა და გ. დაფარეშის კომისიის აღმასრულებელი კომიტეტი მიმართავს გორის მხარის არჩევნების დროს ბან აბერძულმა მათ პარტიის და ბელეტრისტად. კლიაშვილის შეურაცხველი მიყენა. ამ კითხვის გარეგანად აღმასრულებელმა კომიტეტმა გუბერნიის კომისარიატს მიანდა.

ქუთაისის. აღმ. კომ. სახ. სათათბიროსგან შემდგომი ცნობა მოუვიდა. სახელმწიფო სათათბირო აუცილებელ საკითხებად სთვლის, რომ ამ მოკლე ხანში ბეტროვადში მოწყვლილი იქნას სრულიად რუსეთის გლეხთა ყრობა, ყროლობის შემდეგ დაარსდება ყვორი. ამისთვის ყოველ გუბერნიამ და მხარეებში სხვადასხვა რეზერვები, სადაც ყველა 18 წლის არა უმცროსი (განუჩრედილი სქესისა) უფლებით სარგებლობს. თითო გუბერნია ირჩევს ერთ წარმომადგენელს, ასეთივე უფლებები უფლება მარტეხს. არჩევნების სახელმძღვანელოდ ინსტრუქციები ცალკე გამოქვეყნდება. ყოველ გვარს ცნობა უნდა გაიგზავნოს ბეტროვადში სახელმწიფო სათათბიროს სხელებზე.

გუშინ დღის მატარებელით ქუთაისში თბილისიდან ჩამოვიდნენ პრავეზორის თანაშემწე ი. ყიფინი ტურ-ავაქოვის გარდაცვალება. ქ. ბათონში გზადაცვალა გაზ. „ქუთაისის ვესტის“, ყოფილი რედაქტორი ტურ-ავაქოვი.

სამხარეთის საქმე. ქუთაისის სამოსწავლო საქმეთა კომისარიატმა ბ. სანკოვან ლენდელს და ს. რამაძიანს განცხადება წარუდგინეს იმის შესახებ, რომ სასულე-

იერუსალიმში და კეთილ მოქმედებით აღებული მიიკვალა 1658 წელს. ლევან დადიანს (+ 1657) უმეტესი ნაწილათვის ცხოვრების იმერულების დარბევაში გაატარა; ისტორიკოსი ბროსე „განხორცელებელ ემპასკ“ ეძახის მას; მისიონერული მოწოდებებს მის აუკუბას, ვარნა იმასუ დასვენენ, რომ ჩვენის ზეგავლენით დიდად დაღუპული კეთილშობილები. ლევანს 1642 წელს მიიღია კათალიკობა. მისიონერული ირწმუნებანი: „ახალი კონსტანტინე შექმნილა“ (გ. 191); მართლაც სასტიკით აღმოჩნდა ტყვეების გაყიდვა... მაგრამ ბიძა მთლათ ვერ დიმილა იმერეთის დარბევა...
წმ. ქეთევან დედოფალთან დიდად დახლებულიყო ყოფილი მისიონერები. ცნობილი მოგზაური ბეტერ დელავალდო მოწვევით, რომ ბოლო დროებში ქეთევან დედოფალს კარმელიტანი პატრიარქი ეწეოდნენ სულელოდა. მათი ჩამოხვედრი გამოხეხებული, კათალიკოზი აქსერული (88). ქეთევანი 10 წლის განმავლობაში ციხეში იჯდა, და რა კი ვადეპოილი უარი განაცხადა გამაპაიანებაზე, საწინებლად წავიდა ვამპირების წამების ნებეტი და უდიდესი ნაწილით თეიმურაზს მიართვეს, რომელმაც ალავერდის საყვარელი ტყაპარში დასვენებინა 14). საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას წმინდანებს შავს ჩარცხული, 13 სექტემბრის უქმობის ხის ხსენება... ქეთევანი...—ნინოსა და თამართან ერთად, ასე რომ ესთქმით, ქართველ ქალის ქვეყნიურ საქმას წარმოადგენს, რომელსა სამებაზე სხვა, სიცივედნას სესუე სული უნდა ჩაუდგას მას. 15)

წმ. ქეთევან დედოფლის წინაშე: თამარ-შვილი პირბადა მის ცალკე გამოცემას მაგრამ აღარ დასცადა; იმდროინდელი საზოგადოება რომელსაც ვადაშა განხეხებული მთელი ბიპოლიტანი—დროით იხრუნებს ძვირფას საბუთებს მოწვევა—გამოცხადებს. გათარგი 11 ხე შსწავსა 2 (1676-1695). მისი გაკეთილოება მოხსენებულია 1628 წლის საბუთში (გ.265.) იმავე წელს

13) საქართველოს ისტ. ლოპატინი, 2 გვ. 192.
14) დაწარჩენ ნაწილზე ამბობენ თითქოს გლეხთა იხანებულს (ბროსი, ლოპატინი, 2. 103.), თამარ-შვილმა ბევრი აქებინა მაგრამ ვეცხლად ვერ მიანეს.
15) ს. ამბროზიის ორი ფრესკა მოხსენება ჭეი ბიანის, 17 ივანე გ. 51.

რო სასწავლებლის მასწავლებლები მოითხოვენ, რომ ხსენებული სასწავლებლები განათლების სამინისტროს განკარგულებაში გადავიდნენ აღმასრულებელმა კომიტეტმა გუბერნიით ქუთაისის ყველა სასწავლებელი. ადგილობრივ სამოსწავლო კომისარიატს დეკლარაცია. ამას გარდა ს. ბუნდამ და ს. რამაძიან აღნიშნავენ, რომ სასკოლო კომისარიატში საკითხი „შტატის შევსება. იქ უნდა შევიდნენ ბანიოსებ ოცხელი და პ. კაკაბაძე.

მსოფლიო ომი

პარიზი, 23 აპრილი. ოფიციალი, სუ ასონის ჩრდილო-აღმოსავლეთით გერმანიებმა ძლიერის ძალებით რამდენჯერმე მოიტაცეს კონტრიბუტორები ჩვენ მიერ ახლად დაკავებულ პოზიციებზე. შენდევანის ქედით ჩვენ წინ წავიწიეთ 30 კილომეტრის სიღრმე. საერთო რიცხვი ჩვენ მიერ წამოყვანილი ტყვეების აღმება 5,800 კაცი. მათ შორის 150 ოფიცერი. ხელთ ვიგდეთ 7 საშხედრო იარაღი. რუმისა და შამანიის ჩრდილო დასავლეთით ხედილი დასავლეთი საარტილერიო სროლა. ჩვენ დავაკვეთ მნიშვნელოვანი ადგილი კორნლიოს მიის დასავლეთით. ასპარტის დანარჩენს ადგილებში საყუარლები არა მომდარა რა.

ლონდონი 22 აპრილი. ოფიციალი. ვასულ ლაშთ იერიშები მიეიტანეთ მტერზე ლევიგატის ჩრდილო-დასავლეთით და სენჯარის მიდამოებში. წამოვიყენეთ რამდენიმე ტყვე. წინ წავიწიეთ ავერკურის ჩრდილოეთით და ირნეტუის ახლო ახლო მიდამოებში. მტერმა სამეგრეო სკად კონტრიბუტორები მტრებს ჩვენზე. მტრის ცდა უნაყოფიერად გამოდგა.

იტალიის ასპარტა. რომი 22 აპრილი. ოფიციალი მტერი უშენ და ჩვენს ჭრად ახათა შეწყვეტ პუნქტს. გორის მიდამოებში მტრის არტილერია სუსტად მოქმედებდა. კარსოსთან დღისათვის მტერმა იერიში მოიტანა ჩვენი მოწინავე ბრძოლის ხაზის წინააღმდეგ. იერიში მოვიყენეთ. მტერმა დიდი ზარალი ნახა.

პარიზი 21 აპრილი ოფიციალი. ბრიკათოლოგმა მიიღია მეფის გმას დენვან (შემდგომი ირანის მსაჯულთა იყო) და არტი ვისკოპოზს ექვთიმე რატვილის; სამი წლის მერე (1689) არავის ერისთავი ბარბამივც გაკათოლიკებულა (გ.275). აქნამადვე გიორგი და ბარბამი ვადამტერებულნი ყოცილან, მერე მისიონერების მეცადინეობით შერიგებულან. დაუდევრით სპარსეთის უდიდესი გადაცემა, მაგრამ აღარ დასცლდათ, ბარბამი მოკლული იქნა თუშებისგან (1692 წ.). სულ უბრალო მიზეზის გამო. 16.) გიორგი კი იძულებული გახდა სპარსეთში წავსულიყო. სადაც გარეგულად მამადაინაზნა მიიღო და დიდი სახელი მოიხეცეს თავის ძლიერ მისილობით; ბოლოს სპარსელებმა მოკლეს დაღატა 1708 წელს.

(სილოკის გულსთვის დაწერილით ცნობებს აღარ მოვიყენებ მხაქაძე 2 კთავდასეზე. შემომქმედელ გრავაძეს, ალავრდელს და სპარსეთზე, ამათი გაკათოლიკება მოხსენებულია თამარ-შვილის წიგნებში (გ. 165, 168, 184).
მე-18 საუკუნეში: ქაიხოსრო, ვახტანგ 2; კათალიკოსები: დონეტი, ნიკოლოზ 10, ანტონ 1, ბერ მონაზონი სანა. ქაიხოსრო და დომეტი ირანის მსაჯულის ლევანის შეიღებოდა არაინ. იმ ბედზე სამსახურში გამოყენებინათ თავიანთი ნიჭი და ენერჯია. ქაიხოსრო ერთი მთავანია, მამადაინაზნა უნდა მიუღებულ ქქანდა, როდესაც ფარულად აღიარა კათალიკე სასწრერება 1707 წელს (გ. 306). უნასანელ ბრძოლაში ავღანელებთან, თან ახლდა პარიზში პატრი ვისლი, რომელიც მათთანვე მოკლულ იქნა მტრებისაგან, 1711 წელს (გ. 309).
გარტე 11 ქართლის საეპისკოპოსო გეგმად დრო გამოშვებით (1703—1724) დიდი სამსახური მიუძღვის სამშობლოს წინაშე; პირველი მან შემოიღო ქართული სტამბა საქართველოში, ხალხმა მისი მამობრივ პარტელობის დროს ძლიერ იტყა სიმშვიდე და სამართლობითა, ამანვე გაიყვანა რამდენიმე არაინ ყანების მონარქსეყად. *) ვახტანგ ქაუკაზიდან გენუევეტილი კავშირი ჭქონდა მისიონერ კვეთლის დღესულობს ატროსი პატრიარქს მიანეს.
16 ბროსი, ლოპატინი, 2 გვ. 17
17 ივანე გ. 51.

ტახტის მორჩილება ძლიერად მოქმედებს მტრის საშხედრო მასალებს სასწავლო.

მერინავთა მოქმედება. მტერი 21 აპრილი ოფიციალი. ფრანკმა საკრებო ჩამოსხმა სასწავლო რამდენიმე ასობით კოლონიაში ამხორციელნი ნიკოლოზის ჩამოსხმა მოწოდებდა (33) ცხელი.

მერინავთა მოქმედება. მტერი 22 აპრილი. ოფიციალი. ესპანეთის ორი მეფის საზღვარი გვიღწავნათა შვიართლებულ გეგმებან ერთად უახლოვდება და ნაპირს. ვაპონან და უპკრე გერმანელების წყალქვეშა ნავი. გერმანელებმა ესპანელებს წინააღმდეგ მისიკა ნავი მოერიდნენ ფრანგებს. უკანადაცხელი კიდევ უფრო დაუახლოვდნენ ესპანელებს და ამოფარენ მათ გეგმას. გერმანელებმა გააჩინეს ცეცხლი. ფრანგები უკანსებდნენ, ჩასტრეს ესპანეთის ერთი გემი, მეორე დაახინეს. დაიღუპა 4 კაცი. ფრანგთა გემების ბედი კი, რომელიც ვაქმურა საფრანგეთის სანაპირებისაგან გამოუკვეთილა. ფრანგთა გემებს უკან დაედენა გერმანელების წყალქვეშა ნავი.

საქართველო თაბიკი.

(გვგავსის ვარის წარმომადგენელთა ურდობა) 23 თებერვლის თბილისში დაწყო კავკასიის ბრძოლის წარმართის სახელოდ ორგანიზაციის სამართლდგენელი შეერთებული ყროლობის მისი დასავლეთით. ასეთი ყროლობა კავკასიის ყროსთვის პრევილ მოვლენა რევილუციამ უფლებმა აყროლ და ყველ ვგვარად მოქმედება შეეცილი ლოშქარის მოქალაქეთა მოუხედა. დღემდის ჯარის კაცი თუ ოფიცერი მხოლოდ გ. ი. უ. მეფის მხარეში იყო. დღევანდელი ორუსეთის ცხოვრების სწორი უფლებიანი წევრია. მას შეუღლიან იყის პარტიის წევრი, მონაწილეობა მიიღოს სხვა დასხვა საზოგადო დაწესებულებებში და კრებებზე თავისუფლად იოპარაკოს. კავკასიის ასპარტის ვარის ყროლობა ბევრით არის მნიშვნელოვანი.

იგი ხდება ვარის ნივთიერ და სულიერი მდგომარეობის გაუმჯობესობას. ყროლობა გამოხატავს ვარის სულისკვეთებას, მისს პოლიტიკურ რწმენას, გამოარკვევს, თუ რავად სახელმწიფო უწყისელობის უჭერს იგი მხარს, და განიხილოს აგრეთვე ვარში კულტურული მოწინააღმდეგეობის (გ. 339). იმ დროდანვე გუთითი კათოლიკე ყოფილა, 1716 წელს გარეგულათ, მამადაინაზნა მიიღო; ბევრი მიწერი მიწერაც იქონია ვერაპელ მეფე-იმერტარობებში და ამბარების მოსაპოვებლად, მაგრამ სამშობლოს აწული-დაწული საქმეები მიიწევრ მოავაგარა. 1722 წ. პაპს წერილობით პირბადა (გ. 340); თქვენს მორჩილებას ქვეშ ციხებოდა, რავადრწმენა წინამძახანა, „სახელოვროთა, აქაური უმედურება და ხალხის დაღატა ნებისარმაღლეს ცხადათ აღიარო კათალიკობა“.

1724 წელს, იძულებული გახდა ტახტი მიეტოვებინა და რუსეთს შეხიზოდა, სადაც ყოველმხვე ცდამ საქართველოს და მხარბებისთვის უქმია ჩაურავ; კათალიკეთ მიიკვილა ატარახანს 1737 წელს (გ. 341).
დაიქმნა 3. (1704—1742) თავგამოდებით ემსახებოდა საქართველოს ცვლესის, რისთვისაც ბევრი მუშხარებით მწელი მგზავრობა ხდებოდა, თუ სპარსეთში და თუ ოსმალეთში... ამ უკანასკნელ ქვეყანაში 13 წელიწადი გაატარა ტყვეობაში... ცხრა წლის იქით გადაეკარგულს, ხშირით თანამემამულეთა ტირილი ესმოდ, იმ თანამემამულეთა, რომელნი საქონლსგანეთ იყიდებოდნენ ოსმალეთის ქალაქთა ბაზრებზე; თვითონვე ადგილზენი ვიდაც ბონიაშვილის,—ერთი ამისათვის უბედურთავანის მდგომარეობას; ალღ და ლამე აბრქვევს ცრემლთა და ვერ იფრუებს სამშობლოს განწობებას. ვერა რამივე ვერ ანუტეშებს მას, და მისი მწარე სიკოცხელ სამშობლოს მოწორებასა გამო, ამ მძღვრებს სულიერითა ჩემთა წყულეთითა. სხვა 49 ყროანი სტამბოლის სალაყობზე განსაჯილ იქნენ და წყავნილ ტყვეებად ვევიტეში და ალერიში 18). გვანგამე გათავისუფლო დომეტი, სავთალიკოსო ვეერთი და ბრუნა, რომელი ვეერთი, დომეტრის ნიკოლოზ 10 დეულეთი, იმ ნიკოლოზს, რომლის შესწინავე წერილი პაპთან, უკვე მოვიყენეთ მე-5 თავში.
ახტონ 1. საქვეყნით ცნობილია მისი მიაღწევა მთაწვეთს, რომელი განათლებულ და ნაწილით პარტიებთან დახლოვებით შეიძინა; დიდთ შეეცადა, საქართველოს

18) კაბოლან 3. კათალიკი, 137.

ამ რიგად ყრილობას მეტად ღიად საქმე აქვს გადასაჭრელი. ყრილობა ვალდებულია და განამტკიცებს კავშირს ჯარისა და ხალხის შორის.

საქართველო ეკლესიის მიმართ

ამ სათაურით ვაზ. ევოზოტენი-ე-ში დასტამბულია ცნობები ნ. დუბროვსკის წერილი, რომელიც მოგვსავს უცვლელად.

„არა ქართველი შევიდნენ რუსეთის ეკლესიაში სამსახურებოების დასამტკიცებლად, არამედ რუსეთის ანტი კანონიერი იერარქია სავრო მთავრობის სურვილისამებრ მოვიდა ივერიის ავტოკეფალურ ეკლესიაში, ფხვით ვასთულა შინად სასულიერო საეკლესიო კანონები, გააუქმა ივერიის ეკლესიის 20-მდე სამღვდელ-მთავარი კათოლიკე, დაქვეა ეკლესიები, ქართველთა ეკლესიის წინააღმდეგ 150 მილიონ მანეთად ღირებულება ქონება და ასი წლის განმავლობაში ჰგზავნიდა საქართველოში თავის ექსპანსიონის არა კეთილი მოქმედებისა, არამედ ბოროტების სათესავად და მართლმორწმუნე ქართველ ხალხის ეკლესიისგან დასაშორებლად.

და დღეს, როდესაც ქართველ მღვდელ მთავართა კრებულმა და ხალხმა 12 მარტს გადასწყვიტა მოემარებოთა ექსპანსიონს— უზღუდავტორობა სამარცხვინო უფელი, რუსეთის ეკლესიის „კლირმა“ თავის მღვდელ მთავართან ერთად გადასწყვიტა შექმნის განსაკუთრებული „ამირ კავკასიის“ საეკლესიო, იმ მიზნით, რომ ეს საქმეარსოზო განაგრძობს ძველ ექსპანსიონის მისიის სიძულვილის, მტრობის და შეუღლის თვისებით. ქართულმა ეკლესიამ და მისმა კრებულმა თავის ტერიტორიულ ფარგლებში უნდა დაიცავს კუთვნილი უფლებები. უმთავრეს ყოვლისა მან უნდა აღნიშნოს ივერიის საკათალიკოსოს საზღვრები.

ეს ფარგალი შემდეგია: თბილისი და ქუთაისის გუბერნიები, შიხობის, ბათუმის

ეკლესია დასავლეთისა დასავლეთისა თუ ცენტრით და თუ დისციპლინით: ბერის ახალი წიგნი „შესანი ჩვენს სამშობლოს; ღვთის მეტყველება, ფილოსოფია, რიტორიკა; რამდენიმე სასულიერო სასწავლებელი და სხვა დასავლეთის სემინარიების ტიპის, საღვთისმეტყველების დიდი გუნდი განათლებულ პირთაგანია. დასავლეთისკენ მასწავლებელთა მისაღებად (ავად მყოფობა) გადაეცა, რის გამო ქართული ენაში კი შემორჩენა ლათინური ფორმები, ეგრეთ წოდებული „ლათინიზმები“, რაც ძალიან ამახინჯებს და აწინებს მის, სხვა მხრივ ძვირად, 19) ნაწესებს. ანტონს საიდუმლოთ მიუღია კათოლიკობა მისში 1784 წელს. მაგრამ ეს მალე გამოემდგინებულა და საქართველოს ეკლესიის პატრიარქობა ჩამოაღრმავდა, 16 დეკემბერს 1755-ს. სამი თვე ანტონი მაგარდ მდგარა (373) თავის ახალ სარწმუნოებაზე, შერე კი უარყოფა კათოლიკობა. 20) სამ სულსან მამუღლანა გაკათოლიკებულა 1687 წ. (გ. 262.), 1709 წელს წერილს სწერს კლემენტე 11-ს „შეიცის სასუფევლის კლიტობა მცხეთის ბელას“ ხელს აწერს: „სამა, მიწაფრთხი ბეჭენა“ (გ. 11). რაც ნიკოლოზ იყო 17 საუკუნეში, იგივე გახლდათ სამ ბელაინიკ მე 18 საუკუნეში: ნიკოლოზ-სავით მიუღია ევროპა შემოიარა, მასსავით საქართველოში ახალი სხივი შემოიტანა განათლების; ნიკოლოზს შემწეობით პირველი ქართული-იტალიური ლექსიკონი დაიბეჭდა, ეს უფრო არა-ქართველებს ვამოადგებოდათ: სამა ქართული ლექსიკონი შეიმუშავა, სადაც 25000 სიტყვის განმარტება მოათავსა. ეს იმ დროისთვის ნამდვილ ზეგვერდ შრომას წარმოადგენდა, და აქი 30 წელიწადი მოანდობა მის შედგენას!

(დასასრული იქნება)

მეხადარი. 19 მაგ. ანტონ სწერს: „თვის ლამაზი“ სწორად ქართული უნდა იყოს: „ლამაზი-სათვის“, ნაწილაკი „თვის ქართულში ბოლო სართია (ე. ი. სიტყვის ბოლოს დასმება)“ ლათინურში კი თავსართია. ე. ი. სიტყვის თავში დასმება. 20) კაბაღლაშე, 155.

და ზეპირად ოლქებით. მე აღნიშნავ, რომ ამ ფარგალში რუს მღვდელ მთავრის ყოლა უყოფელ შეუძლებელია და რომ ის მანერ გამოამწესონ, ეს იმის მოასწავებს, რომ ქართულ რუსულ ეკლესიის შორის მოხდება გათავისება („რასკოლი“), შეშუბლება, და რუსეთის ეკლესია საქართველოში დიპტერს ბულგარეთის ეკლესიის სქიზმატურად აღდგის.

რუსეთის იერარქიას არავითარი უფლება არ აქვს საქართველოში არსებულ ბერძენთა და ფხვზთა ეკლესიების მიმართ, რადგან ეს ეკლესიები ძველადან საქართველოს ეკლესიის კუთვნილებას შეადგენდნენ. ბერძენთა უფლება აქვთ საქართველოში ჰყავდეთ თავის მღვდელ მთავარი (როგორც მათ ჰყავდათ ანტიკურად 1828 წ.) რომელიც უნდა ემორჩილებოდეს საქართველოს კათალიკოსს. მაშასადამე, რუსის ექსპანსიონის ამირ კავკასიაში არაფერი საქმე აქვს.

ბაქოს სამღვდელ-მთავარი, განჯისა, ერევნისა, გუგუზისა და თვით ბაქოს გუბერნია დაეკუთვნებოდა. უმართებულეს სინოდს. რაც შეეხება ყარსის ოლქს, ეს კითხვა უნდა გადასწყდეს ქართულ და რუსულ ეკლესიის შეთანხმებით, რისთვისაც საქართველო ქ. ყარსში მოწვეულ იქნას სამღვდლოთა და ერის კაცთა თაობარი. შეიძლება ამ ოლქის მცხოვრებლებმა ბერძენ მღვდელ-მთავარი ისურვონ, დაკმაყოფილებულ უნდა იქნას.

იმ რუსის ეკლესიების სავამტლოდ, რომლებიც საქართველოში აგებულა 1811 წლიდან, უმართებულეს სინოდი ჰგზავნის თავის მღვდელ-მთავრს, რომელსაც სხენებულ ეკლესიებში საქართველოს კათალიკოს სრულ თავისუფლებას მიანიჭებს. რაც შეეხება მონასტრებს (ბოდბე, სთვარი, კობენი, დრანდი, პოწუნდი და ზარაზმა), დაუყონებლივ უნდა დაუბრუნდეს საქართველოს კათალიკოსს, თუნდაც ამ მონასტრებში ერთი ქართველიც არ იყოს. სიხუმბ ვაჭრები, რომლებიც დაარსებულია გამარჯუებულ (რუსიფიკაციის) პოლიტიკის საწარმოებლად გაუქმებულ უნდა იქნას.

შეტვრება. ნ. ლენსოვა.

ბეტრეაგრადის ამბები.

(სხვადასხვა ზართა აზრის.)

სახ. სათაბიროს წვერი მაკლაკოვი: „რეოლოგიას მხოლოდ ბრძოლის ველზე გამარჯვებით შეუძლიან განმტკიცება და ვაჭარება. ძველი რევიტი და მთხარა-დან მას რუსეთისთვის გამარჯვების მოპოვა არ შეუძლია. ახალი მმართველობა ხალხს მინერე ჰპირობას სდებს, რომ ვარემე წერხე ვაიპარჯვებს. ბრძოლის ველზე დამარცხება კონტრ-რევილოუტის წარმომართ იქნება.“

მ. დ. რიპანტი: „დროებითი მთავრობის ნოტა რუსეთის ცხოვრების სინამდვილის სრული გამოხატულებაა. შეუძლებელია იმის შეწყვეტა, შეუძლებელია მოკავშირეობის გათავისება.“

შილოვსკი: „უკანასკნელი ამბები ნაყოფია ავადმყოფურ სპიქოლოგიის და ექვიანობის.“

შულაინი: „მოხდარ ინციდენტის სალიკიდაციოდ საფუძველი გამოჩნულია. მუშათა, ჯარის კაცთა და დროებითი მთავრობის წარმომადგენელთა შეკრებულნი ოთხობრი ყველაფერს მოაგვარებს. რუსეთის პროლეტარიატს სწამს, რომ შესაძლებელია ომი მორალური გზით დაამთავროს, (გერმანიის პროლეტარიატთან შეთანხმებით), მაგრამ რაქნათ, როდესაც ეს არავის სჯერა.“

დიმიტრიუკოვი: „დროებითი მთავრობა დიდ კრიზისს განიცდის. კრიზისის გადაწყვეტა მისსალოდნელია.“

ფურცოვი, ყარაულოვი და კოვალევი სკი დაწვეულებულნი არიან, რომ ინციდენტურ გაუგებრობის ნიადაგზე მოხდა და მომავალ მეტად ოპტიმისტურად შეპყრობენ.“

დროებითი ინსტრუქცია
სხვაგვარ და საოლქო საზოგადოების და მმართველობის მართვითი-ლამათითვის.
დამტკიცებულ იქნა სრულიად საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის განჩინებით აპრილის 8 დღეს 1917 წელს.
ა) საბარელო საზოგადოების. სამრევლო საბჭო, რომელსაც თავმჯდომარეობს მრევლის წინამძღვარი, შესდგება

მთავარი დიკენისა (თუ არის), მედვიით ნისა, მნათისა და სამრევლო კრების მიერ არჩეული ოთხის წევრისგან.

მის კომპეტენციის შეადგენს:

- 1) საეკლესიო უძრავ-მომარევი ქონების მართვა-მამკობა.
- 2) შენახვა: მამულის იჯარა გაცემისათვის საჭიროა მმართველობის განყოფილების სანქცია.
- 3) ზრუნვა ტაძრისა და ღვთისმსახურების კეთილ მოწყობისათვის.
- 4) თვალყურის დევნება ღვთისმსახურების დროს ტაძარში და მის გარეშე წესიერების დაცვისათვის.
- 5) ზრუნვა ქვეყანა-ობლობა და მრევლის შეუძლებელ წევრთა ყოველდღეობისათვის.
- 6) აღძრა საქმის სათანადო დაწესებულებებში ეკლესიის სიწმიდისა და საწმინდობის განცხადების შეწყვეტისა წინააღმდეგ.
- 7) საოლქო საბჭოს წარმომადგენელთან ერთად ხელმძღვანელობის გაწევა.
- 8) სამრევლო კრების-მხრე მნათისა და კრებულის წევრთა არჩევის დროს. არჩევნებში მონაწილეობას იღებენ ორევე სქესის სრულ წევრანი პირები. არჩევნებში ფარული, საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი.

შენახვა 1). კრებულის წევრთა კანდიდატთათვის, თუ მათ მღვდლის, დიკენის და მედავთის ადგილი უკვე არ უჭირავთ, საქმეა სათანადო გამოცდის მოქმედა მმართველობის განყოფილებისათვის.

შენახვა 2. არჩეული კანდიდატი უნდა იყოს წმინდობრივი და ფიზიკური მხრით შესაფერი თავისი ადგილისა.

ბ) საოლქო საზოგადოების.

საოლქო საბჭო შესდგება ხუთის წევრისგან, რომლებიც ირჩევიან საოლქო კრებულში, სამს მღვდელს, ერთს დიკენს და 2 მედავთს. თავმჯდომარეთ უსათუოდ მღვდელი უნდა იქნეს.

კომპეტენცია საბჭოსი:

- 1) ხელმძღვანელობის მმართველობაში მართვა და კრებულის წევრთა არჩევის დროს.
- 2) კრებულთა წევრთა შორის მოხდარ უთანხმოების განხილვა და გადაწყვეტა.
- 3) ზრუნვა ოლქის სამღვდლოების გაქრებულ წევრთა, კერძოთა და ობლობისათვის.
- 4) ზრუნვა საქმეწერებისა და ზეგობის დაცვა-გადმოცემისათვის ოლქში.
- 5) სამრევლოების საეკლესიო საბუთების განხილვა, შემოწმება და დავაგება.

გ) სრულიად საქართველოს მმართველობის დროებითი მმართველობის განმარტებითი მართვითი.

სრულ. საქარ. ეკლეს. დროებითი მმართველობის განყოფილება არსდება ყოველ ეპარქიაში. მის თავმჯდომარეობს ეპისკოპოსი და თუ ის არ არის, ერთი წევრთაგანი არჩევიან, ეპისკოპოსის გარდა საეკლესიო შეიძლება 20 წევრი, რომელთაგან 11 სამღვდლოების წარმომადგენელია (6 მღვდელით, 2 დიკონით, და 3 მედავთით) და 9 ერისკვიანი.

კომპეტენცია განყოფილების:

- 1) უმაღლესი თვალყურის დევნება სამონასტრო და საეკლესიო ქონებათა მართვა-გამგეობის ეპარქიაში.
- 2) განხილვა იმ საქმეებისა, რომელთაც მას საოლქო კრება ან საოლქო საბჭო წარუდგენს.
- 3) უმაღლესი მეთვალყურეობა ყველა საეკლესიო დაწესებულებათა და საეკლესიო თანამდებობის პირთა მოქმედებისათვის ეპარქიაში.
- 4) უმაღლესი სასულიერო სამართალი ეპარქიაში.
- 5) დამტკიცება სარწმუნოებრივ-წმინდობის მიზნით დაარსებულ საზოგადოებათა ანუ ძიბათა წესდებათა.
- 6) სამღვდლო, სალიკონო და სამედავთო კანდიდატთა გამოცდა და სათანადო მოწმობის მიცემა.
- 7) საეკლესიო დაწესებულებათა დადგენილების განხილვა და დამტკიცება, ხოლო საჭირო შემთხვევაში თავის დასწრებით დროებითი მმართველობაში წარდგენა.
- 8) ჯეროვანის განხილვის შემდეგ სამრევლოს მიერ არჩეულ თანამდებობის პირთა და კრებულის წევრთა დამტკიცება ან გადაყენება.
- 9) კრებულის წევრთა და სამრევლოთა შორის მოხდარ უთანხმოების გარეგნად და მოწყობრება.
- 10) საკათალიკოსო საბჭოში სასულიერო პირთა და საეკლესიო დაწესებულებათა შესახებ შეამდგომლ ომის შეტანა უმაღლეს სახელმწიფო დაწესებულებებში წარსადგენად.

საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის მდიანი.

დ. ლამითაშვილი.

მორევილი ამბები
ბაჩალა მუშაობა.
ბაჩალას გეგვადან.
დღის სიღრმეში შეხედა საზოიკო ქარტეხელნი გამოწვრთნილი ჯარი მოგონებულ თავისუფლებას. არავითარ უწყ-

სომებს თუ აცრეტებულ მოქმედებას, სამდენიეროდ, ადგილი არა ჰქონია.

პირველი ცნობების მიღებისთანავე იპირველი ღირსეული პირები როტებისა, პოლკისა და დივიზიის კომიტეტებში, განაღდეს გონებრივი მუშაობა.

გამოიწერეს გავრცელებული იწყეს თავისუფალ დროს ერთად შეგროვება და მსჯელობა წარსულსა, აწმულის და მომავალზე. სხვადასხვა დანაგროვალის შედეგებში იწყეს გაბედულათა ექვტურული თავიანთი მშობლიური ინტერესებზე. ყველა ნაოლთაგებულობისთვის წმიდა მოვალეობის სამშობლოს წინააღმდეგ და წინააღმდეგ პირ-ნათლად ასრულებს დავალებას ყოველსავე ქურდაცა-კაცსა, ვაჭარს თუ ავ-კაცობას ელმბა ბოლო. ჯარის კაცთა ლაბარაკ რომ უკრი უფდით გამოკვირდებოდა ნუ იყო ეს არის მონაწილეულ ძველ დახვეწულ წყობილებაში დანაგროვალის, პირ-არკული მხედრობაში მარაგათი მყოფ ვაჭარებში და პოზიციებზე მდლობა გამოსაჩენ ადგილებზე წითელი ღრუშები შედგე წარწერა აფრიალებული: „ძალა ერთობაშია ვაჭარჯარს რუსეთის“ თავისუფლებასა და ახალ მართელობას!

ვაჭარჯარს რუსეთის ძლევა-მოსილ არმის, რომელიც მოკავშირეებთან ერთად ბრწყინვალე დასარულებს ომს!

ვაჭარჯარს რუსეთის დემოკრატიული რესპუბლიკისა.

ძირულა.

(ზემო იმერ.) აქ დიდი განხეთქილება ჩამოვარდა და დიდი მოხმარებულ საზოგადოების, „სახალხო დუნის“, ამხანავობაში. მიუხედავად იმისა, რომ წასული წლები განმარტებაში გამოვება და სარევიზო კომისია ამ საზოგადოებისა დიდ ენერჯიას იჩენდა, საქმე კარდა ჰქონდა და დაყენებული, რაიცა სარს იქიდა, რომ მარტო 1916 წელში ყოველივე ხარჯს ვარდა წმინდა მოგება 1500 მანეთის აღმტატობად, ერთმა კეთილს მცხოვრებ-მ წაუღო კრებებზე, რომლებიც სამეჯარ განხორდა, ძალის ძალით ამხანავობის უმეტესი ნაწილის დიუკიხობათა გვიდაყენეს ძველი გამოვება და სარევიზო კომისია და თავიანთი წრიდან აირჩიეს ისეთი პირები, რომლებსაც არც კი ესმით კოაპერატივის მნიშვნელობა და თანხმად 36 მხედ. საზოგ. წესდების პირველსა და მესამე შენიშვნის დირსიც არ იყენენ გამოვებაში გაყვნისა. ეს გარემოება უკვე შეუტყვიან ამერ კავკასიის მომხმარებელ საზოგადოებათა კავშირს და, როგორც შევიტყვიან, იგი გზავნის ამ საქმის გამო-სარკვევად სავანებო რწმუნებულს და, თუ უკანასკნელმა (რწმუნებულმა) საზოგადოება ვერ დაიმშვიდა, ამხანავობას აუცილებლათ დახურვა მოცილის და შემდეგში ასეთი სიმბატური დაწესებულების აქ განხორციელება შეუძლებელი გახდება.

წევრობაგანი

წერილი რედაქციის მიმართ
ანო რედაქტორს!

ჩვენი ქვეყნის* მესამე ნომერში მოთავსებულია წერილი ჩემს შესახებ ბესარიონ ხარბელის ხელ-მოწერილი, რომელიც სრულიად სიმაართეს მოკლებულია. მე, ჩემს სოფელში წასვლისათვის, 25 მ. კი არა-5 მანეთიც კი არასოდეს არავისაგან არ მომიხიზვია.

ლარიბებს, ჯარისკაცებს და მათ ცოლ-შვილს ყოველთვის უფსოდ უწყე დახმარებას. არა ერთხელ მოთხოვია აფთიაკისთვის უფსოდ დღეობა წმინდნი ჯარისკაც-

კრებისთვის და შეგროვებოთ; ასე რომ, მე ყოველთვის მზათ ვიყავი და ესლტო მათთვის, დასაბუნს ვაქრობდი. ღირსი ხალხს, რადგანაც ბესარიონ ხარბელმა მთელი სოფლის კრებაზე უარი განაცხადა წერილის ავტორთან-გთხოვ ჩვენი ქვეყნის* უდეტროს გამოკვეთვას წმინდელი ატოკოი შეილოს.

ზაქარიად ექვტიმოტკოვი ხარბელია 1417. 29 აპრილი 1917 წლისა.

* გეტვადეთ, რა ამ წერილს, უნდა განაცხადოთ, რომ, სამწუხაროთ, საშავლებას მოკლებული ვართ, ავტორის ოხოცა შეგვარულია. ის წერილი, რომელიც ჩვენი ქვეყნის* მე-3 ნომერში იყო მოთავსებული, მივიღეთ ჩვენ ფოსტით და იყავით წერილი „ბესარიონ“ ხარბელისა. ახლა გამოიღეს, რომ წერილის ავტორი სხვა ვინმე ყოფილა. აქედან ცხადია, რომ რედაქციამ არ იცის და არც შეუძლია ავტორის ვინ არის წერილის ნამდვილი ავტორი. ეს უწყხვარო, რომ ბესარიონ ხარბელი ასე წერილმა ადგილი იშოვა ჩვენს გავრცელებულ მარტო რა უნდა გვეწაწერილი მინიარსით საყურადღებო იყო, რადგანაც საზოგადოებრივ სანტრესტო მოვლენებს ეხებოდა. წინასწარ გამოკვლევა იმისა, თუ რომელნი მართლაც რომელიც კორესპონდენტის ავტორია, არა თუ ძნელი ყოველი რედაქციისათვის, არამედ შეუძლებელიც. ამიტომ იძულებული ვიყავით „ბესარიონ ხარბელის“ წერილი მოგვეთავსებინა გავრცელებულ, როგორც წერილი რედაქციის მიმართ, და იმ შენიშვნით, რომ წერილის მინიარსის რედაქცია არ ადისტურებს და ნუსხისგება ავტორზე რედა.

რედაქტორი განმარტებული

დ. შ. კვიციანი.

მასხვასა და სახის სამე. კაბინეტი

მარიამ ბ. ბალანჩივაძისა.

კვირნე მასხვით, საქმიო ვაჭარობით. ესმობ სახეზე: მუშაობს, ნაოტებს, ჰორფს, მეტ სწოთულს, ნაყვებებს და ყოველგვარ სახის ავთომელოზას, ამასთან ვეტერ ვევილსაც ახლად მიღებულ დეკრეტით და აგრეთვე ნამდვილად ვარჩენ თავს ქურტლს, ანუ ქურტლს ჩემ-განვე ახალ გამოჩინილ წამლის საშავლებით. ქვეტის მოსაბინა შეეძება თმა სრულიად აღარ ცვივნება და ღღებს სასამონეო ფრსა და სირბილს. ავთომელოზები მიიღებან დღის 9—2 და საღამოს 4—6 საათ, რვეც და დროგება ათი შაური, მისამართი: დღიანის შესახებ 23. კლავს სახლი № 17.

არქივისგან მიმუშავა.

(დრო ადგილობრივი ნაგვენი.)

ქ. ქუთაისის მიღასი.

თვითისიდან	— დილის —	8 ს.	წ.
	— საღამ. —	8 ს.	50 "
ბათომიდან	— დღისით —	12 ს.	40 "
	— ღამის —	1 ს.	ს.
ფოთიდან	— დილის —	10 ს.	26 "
ტყეპულიდან	— საღამოს —	6 ს.	50 "
ხაშურიდან	— დილის —	9 ს.	24 "
ქ. ქუთაისიდან გადის.			
თვითისისაკენ	— დილის —	11 ს.	—
	— ღამის —	11 ს.	34 "
ბათომისაკენ	— საღამოს —	7 ს.	5 "
	— დილის —	7 ს.	ს.
ფოთისაკენ	— დღისით —	4 ს.	ს.
ტყეპულიდან	— დილის —	8 ს.	40 "
ხაშურისაკენ	— დღით —	5 ს.	20 "

ს. ბუგულისკრატის მასხვამიდ პირველ აზრიდან

განახალბა
მე. წულუკიძეების გომიზის აბანოს მეშობა. აბანოსთან არის, ცხრა მოწყობილი ოთახი ავთომელოზებისათვის და სუფთა საბანაო თეთრი ქვის ვანები. იქვე იშობება ყოველგვარი საწოლავე მიმსვლელ ავთომელოზებისთვის. გაზე ივანე სხაბაძე.

მედიუმები:

მ. ი. გომიზი ელექტრონისა და სინალის კაბინეტი. შინაგანი, ნერვებისა და ვენერიულ ავთომელოზების, ავთომელოზი მიიღებან დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ. აღუქმანდრეს ქ. საუთარის ს. 7 თ.

ა. ა. მათიანი ღებულბა ქალურ-ენერიულ და შინაგან სნეულებით ავთომელოზს ყოველდღე დილის 11—2 საათამდე, საღამოს 6—8 საათამდე პუტისა და ბალნეარის ქ. კუხის სახლი № 3 ტელეფონი № 101.

ი. ჩამბოში ქალქის საავთომელოზის ორდინატორი. იღებს კანის, ვენერულ და სიფილისთან ავთომელოზებს.
(სისხლში შესმა „606“ და „914“ დადით 12ქ—2 საათ. საღამოს 6—8 ს. მისამართი. ლევაშოვის ქუჩა, ალბორგის სახ. ტელეფონი № 135. 4

სტამბა „მომბა“ ქუთაისში, პუშკინის ქუჩა